

Beleidsplan 2020-2022

Welzijnsstichting SWOK-midden voorheen SWOB/V

(vastgesteld in de bestuursvergadering van 28 mei 2019)

Dit beleidsplan 2020-2022 beoogt een raamwerk te zijn voor de jaarlijkse werkplannen op basis waarvan de jaarlijkse begroting en subsidieaanvraag worden gemaakt.

Inleiding

SWOK-midden is één van de drie welzijnsstichtingen in de gemeente Krimpenerwaard. Zij voert welzijnstaken uit in 6 van de 11 woonkernen van de gemeente: Ammerstol, Bergambacht, Berkenwoude, Haastrecht, Stolwijk en Vlist.

Ze heeft 8 personeelsleden in dienst met een totale aanstelling van 4,8 FTE en meer dan 300 vrijwillige medewerkers. Ze had in 2018 een omzet van 424.199€ waarvan ongeveer 90% wordt gevormd door subsidie van de gemeente.

Ze verzorgt diensten voor informatie en advies, en ondersteunende diensten om mensen zo lang en zo goed mogelijk zelfredzaam te laten blijven. Ze heeft speciale aandacht voor mantelzorgondersteuning. Verder worden door het organiseren van vele sociaal-culturele activiteiten ontmoetingsmogelijkheden gecreëerd waarmee verbinding binnen de gemeenschap wordt bevorderd en eenzaamheid voorkomen en bestreden. Door te werken met vele vrijwilligers wordt het zogenaamde informele zorgcircuit maximaal ingezet. Mede door een ruime mate van integratie met het formele zorgsysteem wordt een zo doelmatig mogelijke maatschappelijke ondersteuning gerealiseerd.

De gemeente besteedt ongeveer een derde deel van haar totale jaarbudget van ongeveer 130 miljoen Euro aan taken in het Sociale Domein. De effectiviteit van deze sociale ondersteuning wordt toenemend beoordeeld op kwaliteit en doelmatigheid. De welzijnsstichtingen voeren in opdracht van de gemeente een deel van het sociale werk uit. Dat betekent dat ook de welzijnsstichtingen in toenemende mate worden beoordeeld op hun resultaten. Monitoring van parameters die de gemeente graag wil zien zal steeds belangrijker worden. Registratie van in samenspraak vastgestelde prestatie-indicatoren dient daartoe. Daarbij dient direct opgemerkt dat het verzamelen van kwantitatieve gegevens zo min mogelijk tijd en energie mag kosten omdat het altijd ten koste gaat van tijd die beschikbaar is voor cliëntgebonden taken en activiteitenbegeleiding. Overigens zijn er vele taken die zich niet gemakkelijk in maat en getal laten uitdrukken en de gemeente heeft dan ook expliciet laten weten dat naast statistische resultaten ook kwalitatieve resultaatbeschrijvingen belangrijk blijven.

Sterke punten van onze welzijnsstichtingen zijn 1) dat wij van alle hulpverlenende organisaties het dichtst staan bij de inwoners. We organiseren ons werk zoveel mogelijk op woonkern-niveau samen met onze Lokale Commissies en met onze Welzijnspunten in elke woonkern. Daar worden inloopspreekuren gehouden voor informatie en advies over “alle maatschappelijke problemen en voorzieningen” die van belang kunnen zijn voor inwoners van onze gemeente. 2) We leveren die basisvoorzieningen waar behoefte aan is voordat intensievere maatwerk-zorg door professionals wordt ingezet. Dat gaat dan om informele zorg vanuit, wat in ambtelijke termen genoemd wordt, het voorliggend veld en 3) we doen dat zoveel mogelijk met inzet van een groot aantal vrijwillige medewerkers. Dit laatste is precies wat bedoeld is in het concept van de inclusieve samenleving dat landelijk opgeld doet sinds 2013 en de verzorgingsstaat-concept meer en meer vervangt.

Met betrekking tot het belang van werken op woonkern-niveau: de SWOB/V heeft in elke woonkern een Lokale Commissie en soms kleine commissies met een eigen bestuur, die een deel van de organisatie van sociaal-culturele activiteiten op woonkern-niveau op zich nemen. Deze commissies worden ondersteund door de SWOB/V en indien gewenst worden aanvullende activiteiten door de SWOB/V gestimuleerd of wordt het opstarten ervan georganiseerd.

Landelijke trends bij de overheid

Het concept van de inclusieve samenleving met optimale participatie van iedereen is door de landelijke overheid in 2013 geïntroduceerd om in de plaats te komen van de steeds moeilijker beheersbare verzorgingsstaat. Niet alleen de hoge maatschappelijke kosten spelen een rol maar ook wordt verondersteld dat teveel 'verzorging' de autonomie en het welzijn van mensen kan schaden. Zo veel mogelijk putten uit "eigen kracht" en daarbij ondersteund worden vanuit de omgeving (mantelzorg en andere informele zorg) en alleen indien nodig door professionele, formele, gespecialiseerde maatwerk zorg, of hoe het ook allemaal genoemd kan worden, is het motto geworden. (SCP Wisselend bewolkt. 2019) Juist welzijnsstichtingen zijn hierin gespecialiseerd.

Speerpunten van de landelijke overheid in 2019:

- 1) Langer thuis kunnen blijven wonen.
- 2) Nieuwe woonvormen stimuleren
- 3) Eenzaamheidsbestrijding

De nieuwe gemeente Krimpenerwaard

Onze gemeente is nog jong. Na de gemeentelijke herindeling van 1 januari 2015 die samenviel met de decentralisatie van de stelselwetten WMO, Jeugd en Participatie is er tijd nodig geweest om veranderingen in het Sociaal Domein door te voeren. Nu is er sprake van een inhaalslag en zijn er veel veranderingen op handen. Ook de welzijnsstichtingen zijn hier natuurlijk bij betrokken. Dit beleidsplan van de SWOBV houdt rekening met een aantal veranderingen maar het is niet mogelijk om te anticiperen op alle mogelijke beleidswijzigingen van de gemeente die mogelijkerwijs ook ons betreffen.

Toenemende samenwerking van de gemeente met de welzijnsstichtingen

Ook in onze gemeente is de participatiesamenleving de verzorgingsstaat behoorlijk aan het vervangen. In het door de gemeente binnen het Sociaal Domein gepropageerde 'nieuwe denken' hebben de 'eigen kracht' van de cliënt, inclusief mantelzorg en andere informele zorg meer gewicht gekregen. Altijd zal, voordat 2e lijns maatwerk wordt ingezet, beoordeeld dienen te worden of informele zorg vanuit het voorveld kan volstaan. Dit past ons goed want informele zorg en in het bijzonder ook mantelzorgondersteuning zijn corebusiness van de welzijnsstichting. Het 'nieuwe denken' waarbij de 'eigen kracht' optimaal wordt benut is inmiddels gemeengoed onder het personeel van de welzijnsstichting.

Op grond van bovenstaande valt te verwachten dat we meer nieuwe opdrachten van de gemeente zullen krijgen en dat de omvang van het werk van de welzijnsstichtingen in de komende jaren groter zal worden.

De plaats van de welzijnsstichting binnen de dienstverlening in het gemeentelijke Sociaal Domein is nog niet uitgekristalliseerd. Vooral bij actuele reorganisatie van de "Toegang Sociaal Domein" voor inwoners is de constructie van een nieuw samenwerkingsverband van de verschillende dienstverlenende instellingen in het maatschappelijke veld nog in volle gang. (CPB. De wijkteambenadering nader bekeken)

Socio-demografische veranderingen

Hoewel de welzijnsstichtingen er zijn voor kwetsbare inwoners van alle leeftijden blijft in de praktijk een belangrijk deel van het werk voorbestemd voor ouderen. Daarom is de snelle vergrijzing in de komende jaren een punt van aandacht

Vergrijzing: van 2015 tot 2020 neemt in de gemeente Krimpenerwaard het aantal 75-plussers toe van 4500 tot 5500. In 2030 zullen dat er 7.150 zijn. (GGD Hollands midden. Gebiedsprofiel Krimpenerwaard)(Klauw, Zorg, welzijn en wijkinitiatief, Gouda, 2018)

Omdat naast mobiliteitsproblemen ook beginnende dementie erg veel voorkomt en veel van onze ondersteunende diensten vraagt is de toenemende frequentie van dementie een belangrijk aandachtspunt. De verwachte toename van dementie, omgerekend van landelijke cijfers naar de Krimpenerwaard, voor de komende 10 jaar bedraagt: van 1000 naar 1300. (Alzheimer Nederland, Factsheet)

Uitgangspunten voor beleid SWOK-midden in de komende jaren

BEVORDEREN VAN WELZIJN VOOR KWETSBARE INWONERS

1. Informele zorg aanbieden om zelfredzaamheid maximaal te ondersteunen
2. Sociale activiteiten organiseren om eenzaamheid te bestrijden en inclusiviteit te vergroten
3. Niet alleen voor ouderen maar voor alle leeftijden. [Inwoners jonger dan 65jaar krijgen meer aandacht dan voorheen.](#)
4. Op woonkernniveau info&advies aanbieden (welzijnspunten)
5. Lokale Commissies op woonkernniveau ondersteunen bij hun activiteitenorganisatie.
6. Met beperkte groep beroepskrachten zoveel mogelijk vrijwilligers ondersteunen en coördineren
7. Mantelzorg ondersteunen
8. Met hele netwerk van zorg- en welzijnspartijen optimaal samenwerken

Beleidsplannen voor 2020-2022

Ketenzorg in het sociaal domein

De keten van hulpverlenende instanties in het Sociaal domein van de gemeente is complex. De Welzijnsstichting zal in de komende jaren zijn plaats in die keten moeten bestendigen en naar buiten toe transparant en eenduidig haar individuele diensten, groepsactiviteiten en ander sociale-zorgaanbod laten zien.

De op handen zijnde reorganisatie van de toegang tot het Sociale Domein biedt hiervoor goede kansen. Een toegangsstructuur zoals in de Gemeente Alphen in de Rijn, met naast een centraal aanmeldteam een aantal (op woonkern-niveau) secundaire aanmeldteams (TOM-in-de-buurt) zou een model voor de gemeente Krimpenerwaard kunnen zijn. 'TOM' is een coalitie van partners van de gemeente in het Sociaal Domein waarvan de welzijnsstichtingen onderdeel vormen.

De grens tussen formele zorg en informele zorg is aan het vervagen. Thuiszorginstellingen gaan ook vrijwilligers aansturen en andersom welzijnsstichtingen groeien soms door tot zeer grote landelijk opererende conglomeraten. Ons doel is niet om als welzijnsstichting te groeien naar een bovengemeentelijk niveau. Ons

doel is wel om in samenwerking met onze twee zusterwelzijnsstichtingen, andere maatschappelijke partners en het gemeentebestuur in onze eigen gemeente een hoogwaardig welzijnsbeleid te realiseren.

Om het aanbod van onze stichting goed en duidelijk te positioneren tussen de ondersteuningsmogelijkheden van onze partners in onze gemeente is het nodig om overzichtelijk en transparant ons aanbod van informele zorg en sociale activiteiten effectief te presenteren. Andere schakels in de keten kunnen dan gericht, en met kennis van zaken, beslissingen nemen over verwijzing van cliënten naar ons. Het door ons sinds enkele jaren twee keer per jaar georganiseerde 'Welzijnsoverleg' waarbij vrijwel alle betrokken partijen worden uitgenodigd voor een netwerk-overleg voorziet hier deels al in.

We streven ernaar het hele netwerk van zorg- en welzijnspartijen in de gemeente optimaal te kennen, te benutten, te stimuleren en er zo doelmatig mogelijk mee samen te werken. Op deze wijze kan het 'voorliggend veld' met al zijn mogelijkheden voor informele zorg optimaal worden ingezet en wordt specialistisch maatwerk niet onnodig snel noodzakelijk.

Er is een uitgebreide sociale kaart van de Krimpenerwaard beschikbaar op internet www.socialekaartkrimpenerwaard.nl. Deze geeft overzichtelijk en 'zoekbaar' de 600 organisaties en verenigingen actief op het gebied van gezondheid, financiën, participatie, wonen, opgroeien/opvoeden, sport, cultuur en vrijetijdsbesteding. Deze website wordt onderhouden door de gemeente.

Versterking van aanbod op woonkernniveau voor alle leeftijden

In de nieuwe, samengevoegde gemeente Krimpenerwaard, met 11 woonkernen, wordt het aanbieden van welzijnsvoorzieningen op woonkernniveau, dus in alle 11 woonkernen, van doorslaggevend belang. Naast onze welzijnspunten en de Lokale Commissies, die al helemaal woonkern-georiënteerd zijn, zal er steeds aandacht voor moeten blijven dat ook onze andere diensten en activiteiten zoveel mogelijk op woonkernniveau georganiseerd worden. Hiermee wordt o.a. beoogd dat lokale oplossingen kunnen worden gevonden voor het oplossen van lokale problemen en dat de inzet van vrijwilligers optimaal kan zijn.

Onze Welzijnspunten met inloopsprekuren vormen een krachtige ondersteuning van ons woonkernegebonden werk. Ondersteunende diensten en sociale ontmoetingsactiviteiten die worden ingezet naar aanleiding van spreekuurconsulten vinden meestal ook plaats op woonkern-niveau.

Lokale Commissies nemen een deel van de lokale organisatie van sociale ontmoetingsactiviteiten voor hun rekening. Werken met vrijwilligers in hun eigen woonkern is een heel natuurlijke vorm van informele zorg. Waar het gaat om vindbaarheid en bereikbaarheid is welzijnswerk op woonkern-niveau veruit te verkiezen boven centraal georganiseerd werk.

Harmonisering van welzijnswerk, waar het gemeentebestuur terecht om vraagt, is een goede gedachte maar vraagt wel om enige aanpassing per woonkern, gebaseerd op kenmerken van die woonkern.

In Stolwijk en Haastrecht hebben de Lokale Commissies een kortere traditie en een kleiner aanbod dan andere lokale commissies. In deze kernen worden ook door andere verenigingen vrijwilligersactiviteiten uitgevoerd. In Stolwijk en Haastrecht zal samen met hen worden nagegaan aan welke extra activiteiten behoefte bestaat en hoe dit vormgegeven zal worden.

Vrijwilligersbeleid

Hoge prioriteit voor het werven van nieuwe vrijwilligers en het optimaal ondersteunen van ons hele corps van ongeveer 300 vrijwilligers door onze kleine groep professionele medewerkers is een primaire taak van onze stichting. Speciale aandacht is nodig voor het werven van vrijwilligers die coördinerende functies kunnen krijgen en van jonge vrijwilligers die jongere kwetsbare inwoners willen ondersteunen. Onze vrijwillige medewerkers worden ingezet bij ondersteunende diensten en eenzaamheidsbestrijding. Hun beloning bestaat uit erkenning en waardering. Een ruimer budget voor cadeaus is nastrevenswaardig. Ook zullen de werkomstandigheden voor de vrijwillige medewerkers zo prettig mogelijk dienen te zijn. Mogelijk kunnen we met interessante cursussen de aantrekkelijkheid van het vrijwilligerschap vergroten.

Mantelzorg-ondersteuning

Mantelzorg was, is en blijft van groot belang. De “Eigen Kracht”-gedachte wordt er het beste mee omarmd. Hulp vanuit de mantelzorg, het eigen sociale netwerk dus, komt in rangorde van voorkeur nog voor de informele zorg van vrijwilligers en de algemene voorzieningen. Mantelzorg door partner, familie, burens of vrienden is informele zorg in optima forma. De meest natuurlijke vorm van sociale ondersteuning dus!

Ondersteuning van mantelzorgers is daarom een typische taak van de welzijnsstichtingen. Pas als hiermee onvoldoende steun kan worden geboden komt specialistisch maatwerk in beeld. (Mezzo. Model informele zorg. 2017)

Door toenemende belasting van mantelzorgers neemt ook het risico van overbelasting toe. Dit kan leiden tot behoefte aan ‘formele zorg’ die voorkomen had kunnen worden. Ondersteuning van de mantelzorg is een wezenlijke taak die toenemend aandacht nodig heeft en waarin fors geïnvesteerd moet worden. Dat geldt met name voor oudere samenwonende mensen waarvan één geestelijk achteruit gaat. Ook andere, voor de partner belastende, chronische ziektes vragen aandacht voor ondersteuning van de mantelzorg.

Uitbreiding van respijtzorg-capaciteit, geleverd door vrijwilligers, is de komende jaren een speerpunt voor de welzijnsstichting. Een vorm van respijtzorg zijn ‘Mantel-maatjes’. Als een soort oppas kunnen zij voor de partner tijdelijk de handen vrij maken. Dit is vooral van belang in situaties waar door dementering iemand niet alleen thuis gelaten kan worden.

Informele dagopvang (als ontmoetingsgroepen) bestaat nu in twee van onze zes woonkernen maar zou idealiter in elke woonkern gerealiseerd moeten worden.

Ook elders wordt belangrijke ondersteuning van mantelzorg gegeven: bijvoorbeeld door zorgverzekeraars en door aanbod van korte vakanties voor zieken of gehandicapten. Het is zaak onze cliënten hierover te informeren en te bevorderen dat hiervan gebruik wordt gemaakt.

Welzijnspunten voor informatie en advies

Informatie over “alle maatschappelijke voorzieningen” in elke woonkern van ons werkgebied in de gemeente Krimpenerwaard door onze welzijnsadviseurs! Zij kennen de sociale kaart helemaal en staan tegelijkertijd dicht bij inwoners. Zij spreken hun taal en genieten vaak meer vertrouwen dan ambtelijke medewerkers op het gemeentekantoor. Met dit doel voor ogen zijn enkele jaren geleden in alle onze woonkernen, met steun van de gemeente, welzijnspunten opgericht. Hier worden spreekuren gehouden door professionele welzijnsadviseurs in dienst bij de SWOB/V.

Bij eenvoudige problemen kan vaak al tijdens het spreekuur met een advies worden volstaan. Bij complexe problemen wordt gezocht naar de beste verwijzing naar formele zorg. En voor enkelvoudige problemen biedt het eigen netwerk van informele zorg en sociale ontmoetingsactiviteiten vaak een oplossing.

De toegankelijkheid voor inwoners van het “Sociaal Domein” is door de Welzijnspunten in elke woonkern verbeterd maar er kan nog een grote slag gemaakt worden. Maximaal laagdrempelige bereikbaarheid, zowel fysiek, telefonisch als via email, website en sociale media blijft een aandachtspunt. Bij toenemende vraag zal dan ook de openstelling ruimer kunnen worden.

Ondersteunende diensten

Ondersteuning van “zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen” is vanouds een kerntaak van ons. Aanbieden van ondersteunende diensten door vrijwilligersgroepen onder leiding van onze professionele welzijnsadviseurs vormt een groot deel van ons werk. Voortdurend opletten of de huidige diensten voorzien in de behoefte en zo nodig steeds aanpassingen doorvoeren blijft een speerpunt in de komende jaren. Bezoekvrijwilligers / maatjes voor eenzaamheidsbestrijding vragen de komende jaren extra aandacht door de toenemende eenzaamheidsproblematiek.

Een speciale groep van bezoekvrijwilligers vormen onze levensboekschrijvers. Dit zijn vaak hoger opgeleide vrijwilligers met schrijftalent die langere tijd wekelijks of twee-wekelijks bezoeken brengen aan kwetsbare ouderen en hun levensverhaal optekenen en bewerken tot een fraai document. Deze dienstverlening is weliswaar beperkt in omvang maar vaak zeer succesvol. Vanwege het sterk eenzaamheidsbestrijdende karakter maar ook om hoog opgeleide vrijwilligers een uitdagende taak te kunnen bieden dient het levensboek schrijven als ondersteunende dienst gekoesterd te worden in de komende jaren.

Sociaal-culturele ontmoetingsactiviteiten

Net als ondersteunende dienstverlening vanouds een kerntaak. Het voortdurend zoeken naar nieuwe samenwerking met andere organisaties levert win-win situaties op. Dat kan bijvoorbeeld door educatieve activiteiten of individuele informatieverstrekking te verbinden met onze sociale ontmoetingsactiviteiten zoals koffie-ochtenden en gezamenlijke maaltijden. Dit zou meerwaarde opleveren voor zowel eenzaamheidsbestrijding, inclusiviteitsbevordering en scholing voor mantelzorgers: de lokale ontmoetingsactiviteit als ‘vindplaats’ voor diverse welzijnsproblematiek

Ontmoetingsgroepen met dagbesteding

Passend aanbod van informele dagopvang (ontmoetingsgroepen) zou beschikbaar moeten komen, liefst in elke woonkern! Begeleiding vindt plaats door vrijwilligers onder supervisie van onze professionele welzijnsadviseurs. Wanneer dagopvang in ontmoetingsgroepen op informele basis mogelijk is verdient dit de voorkeur boven professionele dagbesteding. Participatie van vrijwilligers in de dagopvang wordt in de toekomst steeds belangrijker door de snel toenemende omvang van de groep mensen die een beroep zullen doen op dagopvang.

Welzijn op recept

In geval van sociale problemen gaan mensen vaak eerst naar de huisarts. Dat komt omdat sociale problemen altijd stress veroorzaken met de daarbij behorende lichamelijke en psychische klachten. Het komt ook omdat de huisarts een vertrouwenspersoon is waarnaartoe je de weg meestal al kent en waar je gemakkelijk en gratis terecht kunt. Huisartsen hebben behoefte aan goede verwijsmogelijkheden voor deze patiënten. (Muijsenberg 2019) In de praktijk wordt verwijzing naar welzijnsstichtingen en naar het gemeentelijk loket/sociaal team door huisartsen nog onvoldoende benut.

Sinds in 2012 het project Welzijn-op-recept in Nijmegen (Landelijk kennisnetwerk Welzijn op recept, 2018) is gestart en enkele jaren later uitgegroeid tot een landelijk project is er al een en ander tot stand gekomen. Ook bij ons is er een duidelijke samenwerking ontstaan tussen huisartspraktijken en welzijnswerk. De multidisciplinaire overleggen vanuit de HA-voorziening worden periodiek bijgewoond door onze welzijnsadviseurs. Ook vinden er inmiddels verwijzingen plaats vanuit de huisartsvoorziening door huisartsen (en thuiszorg) naar onze welzijnsstichting.

Samenwerking tussen de Krimpenerwaardse huisartsen en onze welzijnsstichting kan verder worden uitgebreid zodat het aantal doorverwijzingen vanuit de huisartsenpraktijk een groter volume krijgt.

In de drie huisartspraktijken in ons gebied is de bekendheid met onze mogelijkheden inmiddels behoorlijk aanwezig. Door huisartsen en praktijkondersteuners (POH's) regelmatig te informeren over de ondersteuning-mogelijkheden van onze welzijnsstichting kunnen we deze bekendheid nog verder vergroten.

Ons inzicht in de logistiek van het verwijsproces is groeiende. Waarschijnlijk voelen huisartsen en POH's nog wel weerstand om aan een verwijzing naar het welzijnswerk te beginnen. De bewering van huisarts prof Maria van den Muijsenberg snijdt hout: "Je wilt dat na één telefoontje iemand anders jouw patiënt echt gaat helpen".

De komende jaren willen wij de verwijzing door huisartsen naar onze stichting krachtig gaan faciliteren en stimuleren. Door 1) huisartsen een korte en duidelijke verwijsprocedure aan te bieden moeten barrières die nu verwijzing nog in de weg staan worden weggenomen. 2) Optimaliseren van de feed back naar de huisartsvoorziening: tijdig een bondig verslag over hoe het de verwezen client vergaat. 3) Zo mogelijk gebruik maken van de communicatiesystemen die door de huisartsvoorziening standaard worden gebruikt, zoals Zorgdomein en Siilo.

Registratie, met inachtneming van privacy en administratieve belasting, van aantallen verwijzingen, waarvandaan, wat ermee gebeurt is onontkoombaar als we mikken op een aanzienlijke toename van de verwijsstroom in de komende jaren. Ook terugrapportages zullen moeten worden gemonitord en geregistreerd.

Voorkomen en bestrijden van eenzaamheid

Eenzaamheidsbestrijding heeft extra aandacht nodig. Eenzaamheid komt voor bij mensen van alle leeftijden. In de oudere leeftijdsgroep neemt eenzaamheid toe, omdat ouderen tegenwoordig zolang mogelijk alleen thuis wonen, in plaats van in een bejaardenhuis, zoals vroeger. Dat kan leiden tot ernstige eenzaamheidsproblematiek. Er zijn effectieve interventies mogelijk en die moeten ook worden benut.

De SWOB/V zal zich de komende jaren sterker als meldpunt voor eenzaamheid profileren. Op de spreekuren van Welzijnspunten kunnen inwoners ook (eenzaamheids)problemen van buurtgenoten melden. Naar buiten toe en in de publiciteit zal dit beter worden geafficheerd.

Van buiten de SWOB/V komen de meeste signalen over eenzaamheid van de wijkverpleging, de huisartsen en de thuiszorg. Samenwerking met hen is van veel belang. In termen van het Actieplan van VWS: met hen moeten we een coalitie vormen voor het verminderen van eenzaamheid. (VWS Één tegen eenzaamheid 2018) Dat houdt in dat we de visie delen, die in deze notitie is vervat en inhoudelijk doornemen hoe we het aanpakken.

Het landelijke Welzijn op Recept is gericht is op het verminderen van psychosociale klachten door samenwerking van de huisartsen met de welzijnsinstellingen. Wij zullen een scenario maken om de samenwerking tussen huisartsenpraktijken en welzijnsstichtingen te optimaliseren en vooral om een cliëntenstroom op gang te brengen van huisarts naar welzijnsstichting (zie hierboven).

In de komende jaren zal geld worden begroot voor training aan onze eigen professionals en vrijwilligers. Voor vrijwilligers valt te denken aan trainingen in gesprekstechniek, in het voeren van signaleringsgesprekken en in het stap voor stap begeleiden van mensen die al langere tijd eenzaam zijn en die niet eenvoudig zijn te helpen. Ook het bezoeken van weduwen en weduwnaars vergt training en coaching.

De SWOBV heeft recent een notitie gepubliceerd “Aanpak van eenzaamheid” waarin de problemen uitgebreider worden behandeld. (Zwetsloot 2019 - Aanpak van eenzaamheid)

Nieuwe woonvormen

De gemeente Krimpenerwaard krijgt met een sterke vergrijzing te maken. Die ontwikkeling brengt een groeiende vraag naar voor ouderen geschikte woningen met zich mee in al zijn facetten; woningen moeten fysiek geschikt zijn voor ouderen, adequate zorg moet te leveren zijn én de woonsituatie moet bijdragen aan het welzijn van ouderen. Sommige ouderen zijn tot op hoge leeftijd zelfredzaam en hebben een uitgebreid sociaal netwerk (inclusief mantelzorgers), maar er zijn toch ook veel ouderen die (steeds) minder goed in staat zijn het sociale netwerk te onderhouden en voor zichzelf te zorgen. Die ouderen lopen een groot risico te vereenzamen met alle (fysieke en mentale) gevolgen van dien.

Het is een uitdaging om voor hen woonvormen te ontwikkelen waarbij de kans op ontmoeting/sociaal contact sterker is dan bij een reguliere woonsituatie. Een collectieve (ontmoetings)ruimte in een appartementengebouw is al een eerste belangrijke stap, maar er zijn verdergaande oplossingen denkbaar. Bijvoorbeeld een groep ouderen die gezamenlijk afspraken maakt over actief met elkaar samen te leven; gezamenlijk het gebouw beheren, voor elkaar zorgen, gezamenlijk activiteiten ondernemen en wellicht voorzieningen delen (keuken, wasmachineruimte, strijkkamer etc.) Dat kan in één gebouw, maar is ook realiseerbaar rond een centrale locatie.

Ook kan het belangrijk zijn dat mantelzorgers op korte afstand komen te wonen. Daarvoor is urgentie bij toewijzing van woningen mogelijk, maar er zijn ook woonvormen te ontwikkelen waarin die mix van ‘samenwonen’ van verzorgende en verzorgde van het begin opgenomen is. De zogenaamde Kangaroo-Woningen hadden dit vertrekpunt.

Dementie van een partner is een groeiend probleem. De gezonde partner wil de dementerende partner niet loslaten, maar er komt een moment dat de partner hele dagen opgevangen moet worden of zelfs definitief opgenomen moet worden. Er zijn goede voorbeelden van woonvormen waarbij de gezonde partner zelfstan-

dig bij de dagopvang/het verpleeghuis woont, zodat hij of zij alle aandacht aan de dementerende partner kan geven en het leed van afscheid nemen (want dat is het uiteindelijk wel) verzacht wordt.

De SWOB/V wil met haar expertise en kennis een bijdrage leveren aan de ontwikkeling en realisatie van dergelijke projecten. Ze zou daarvoor al in een vroegtijdig stadium betrokken willen zijn of willen samenwerken met de (particuliere) initiatiefnemers, de gemeente, woningcorporaties of private ontwikkelaars. Het vormen van een commissie binnen het bestuur die met deze taak wordt belast is een overweging.

Accommodaties

Onze accommodaties waren in het verleden vaak eigendom van uit particulier initiatief ontstane ouderenorganisaties. Omdat veelal de onderhoudskosten hoog werden zijn de accommodaties vaak verkocht aan de gemeente die ze vervolgens voor een lage huurprijs weer beschikbaar stelde. Nu dreigen huren hoog te worden en het gevaar dreigt dat de kosten voor accommodaties te hoog worden. En dat juist nu sociaal werk op woonkern-niveau alleen maar belangrijker wordt. Het is een speerpunt in ons beleid voor de komende jaren om goede accommodaties in alle woonkernen te behouden of te verkrijgen tegen een redelijke en betaalbare prijs.

De Welzijnspunten die nu vaak bij huisartsenpraktijken zijn ondergebracht, zouden in de toekomst wellicht het kristallisatiepunt kunnen zijn voor een toegenomen woonkern-gebonden manier van organiseren van informele zorg en sociale ontmoetingsactiviteiten. De huidige accommodatie in huisartspraktijken zou dan heroverwogen kunnen worden.

Schuldhulppreventie (in overleg met SWOS)

Wij als welzijnsstichtingen kunnen een grotere rol gaan spelen in het voorkomen van problematische schulden. Mensen van advies dienen bij onverwachte uitgaven, voorkomen dat ze rekeningen gaan stapelen, zorgen dat ze grip hebben op hun huishoudboekje, etc.

Daarover bestaat al de notitie van de SWOS, die in samenspraak met de SWOB/V heeft meegeschreven: "Naar een Eerstehulp post financiën". Deze notitie heeft de aandacht van de gemeente maar tot nu toe was er geen subsidiebudget beschikbaar. (Vonk W. namens SWOS en SWOB/V. Naar een Eerstehulp post financiën 2018)

Voor schuldhulpverlening heeft de gemeente het primaat gelegd bij de vrijwilligers van Humanitas en Schuldhulpmaatje.

Statushouders

Vooraf oudere statushouders hebben moeite om maatschappelijk te participeren. De taal- en cultuurbarrière zijn hier debet aan. Traditioneel is mantelzorg door de eigen familie sterk en ook "ontheemd zijn" leidt vaak tot sterke familiebanden. De familiekring is soms echter klein of zelfs afwezig en kan naar binnen gericht zijn zodat de contacten met de buitenwereld beperkt blijven. Ondersteuning van zelfredzaamheid en voorkomen van eenzaamheid zijn dan aandachtspunten. Het bevorderen van inclusiviteit speelt voor deze groep een grote rol. Na de eerste 2-jaars opvang van Vluchtelingenwerk zijn de welzijnsstichtingen en de stichting 'Krimpenerwaard Inter Cultureel' (KIC) de organisaties die zich hiermee hebben belast.

Literatuur

Alzheimer Nederland. Factsheet, 2018, www.alzheimer-nederland.nl

CPB. De wijkteambenadering nader bekeken. Den Haag, 2019.

GGD Hollands midden. Gebiedsprofiel Krimpenerwaard. www.ggdhm.nl/gemeenten/item/krimpenerwaard. 2019.

Klauw M van der, Egmond M van. namens Gemeente Gouda, TNO, GGD Hollands Midden, Coöperatie Voortouw (uitvoeringsorganisatie sociale domein), Academische werkplaats publieke gezondheid Noordelijk Zuid-Holland en ZonMw. Sociaal makelaar; de verbinder tussen zorg, welzijn en wijkinitiatief. Gouda, 2018.

Landelijk kennisnetwerk Welzijn op recept. Nieuwegein, 2018. <https://welzijnoprecept.nl>

Mezzo. Mezzo model informele zorg. Samenwerken om mantelzorgers en vrijwilligers goed te ondersteunen. Bunnik, 2017.

Muijsenbergh M. van den. Zorg + Welzijn, 2019. <http://ods-mailing.springer-sbm.com/viewer?tid=TIDP255108X8AE3397D99D34D539985BB9855505706YI4>

SCP. Overall rapportage sociaal domein 2017. Wisselend bewolkt. Den Haag, 2018.

Vonk W. namens SWOS en SWOBV. Naar een Eerstehulp post financiën. Schoonhoven, 2018.

VWS. Actieprogramma Één tegen eenzaamheid. Den Haag, 2018.

Zwetsloot P. Aanpak van eenzaamheid, opvraagbaar bij SWOBV, Bergambacht, 2019.